Díszkorsó

Kerámia- és üveggyűjtemény

Leltári szám:	1161
Gyár / műhely:	Giergl Henrik cég (Budapest)
Készítés ideje:	1896 KÖRÜL
Készítés helye:	Budapest
Jelzés:	a váza alján, arannyal, kissé kopott, összekapcsolt GH monogram
Anyag:	réteges üveg; színes üveg; színtelen üveg; tejüveg; uránüveg (urán-oxiddal színezett)
Technika:	aranyozott; csiszolt; fúvott; melegen formált; savval mattított; színes zománcfestés
Méretek:	magasság: 34,9 cm legnagyobb szélesség: 20 cm szájátmérő: 12,1 x 12,3 cm talpátmérő: 9,5 cm

A négy, ún. csecses füllel ellátott korsót formázó díszüveg fúvott, színtelen, illetve barnás és tejszínű réteges üvegből készült. A díszkorsó oldalát arannyal keretelt, historizáló-magyaros virágornamentika díszíti.

A díszkorsó a pesti Giergl cég terméke, mely reprezentatív dísztárgyaival, s az azokon alkalmazott keleties és magyaros motívomokkal jelentős részt vállalt a 19. század második felében a magyaros "nemzeti stílus" megteremtésére irányuló törekvésekben.

A Váci utcában működő üvegfinomító műhelyt és üvegáru-kereskedést 1820-ban Giergl Ignác (1800 k.-1865) alapította, majd halála után legidősebb fia, Giergl Henrik a műhely irányítását. Korai halála után felesége, Dück Helén (Ilka) (1837-1918) és elsőszülött fiuk, Giergl Ernő (1860-1899) vezette a továbbra is "Giergl Henrik üvegfestészeti és üvegfinomító műterem" néven működő céget, amely 1912-ben szűnt meg. A Giergl cég üzletében nemcsak saját műhelyük, hanem más magyar és külföldi üveggyárak - pl. Émile Gallé és a Daum fivérek - termékeit is forgalmazták, s ezáltal nagyban hozzájárultak a magyarországi iparművészeti tárgykultúra színvonalának emeléséhez.

A Giergl cég 1886-ban egy 116 tételt számláló, majd 1898-ban egy 62 tételből álló, részben saját készítésű, részben külföldi darabokból álló üveggyűjteményt adományozott az Iparművészeti Múzeumnak. Az itt bemutatott díszváza az 1898. évi adomány részeként került az Iparművészeti Múzeum gyűjteményébe. A Giergl cég ajándékozási jegyzékében (IM Adattár, KLT 482/1) a tárgy a *Magyaros, népies stylusban, különösen Vidéky és Hollós tanárok* (t.i. Vidéky János és Hollós Károly, a Székesfővárosi Iparrajziskola tanárai) *rajzai nyomán* készült tárgyak között szerepel, mint *Bosnyák váza négy füllel, homályosan égetett, barnásan árnyalt csontüvegből, arannyal konturált színes zománcfestéssel.*

A *bosnyák váza* megnevezés minden bizonnyal az díszkorsó formájára utal: ehhez hasonló négyfüles díszedényeket, ún. királykorsókat vagy koronás korsókat a mohácsi fazekasok készítettek a 19. században (ld itt).

Az ornamentika előképe a csíkmenasági (Armaşeni) plébániatemplom úrihímzésű oltárterítőjének sarokmintája, melyről Huszka József (1854–1934) sepsiszentgyörgyi rajztanár 1881-ben egy akvarellt készített. Az ornamens tulipán-motívumát – melyet Huszka *középszár tulipán*nak nevezet – Huszka 1883-ban megjelent *Magyar díszítési motívumok a Székelyföldön* című kötetében (15. ábra), majd az 1885-ben megjelent *Magyar díszítő styl* című művében tette közzé (XXII. tábla, 4. ábra - ld. itt).

A magyaros díszítésű díszkorsó jól érzékelteti, hogy a nemzeti formanyelvvel és az ornamentikával kapcsolatos elképzelések
a 19. századi művészeti gondolkodás egyik kulcsproblémáját jelentették. Az ornamentika kutatása és ornamentika-gyűjtemények kiadása Európa-szerte jellemezte a kort. Magyarországon Huszka József tevékenységének köszönhetően került összefüggésbe a népművészet és ornamentika a "nemzeti stílussal".

Irodalom

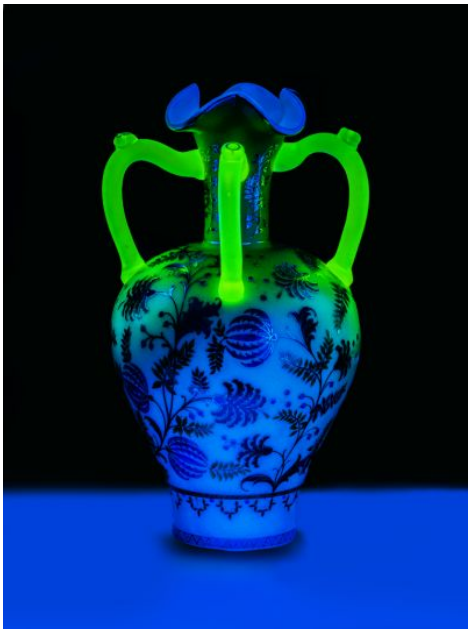
© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum

- Szerk.: Basics Beatrix, Györgyi Erzsébet: Mesterség és művészet. Giergl Henrik és műhelye. *Művészgenerációk. A Györgyi-Giergl család három évszázada*. Budapesti Történeti Múzeum, Budapest, 2007. - 78-85:84. (Varga Vera)
- Szerk.: Fejős Zoltán: *Huszka József, a rajzoló gyűjtő*. Néprajzi Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 412.
- Szerk.: Pataki Judit: *Az idő sodrában. Az Iparművészeti Múzeum gyűjteményeinek története*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 2006. - Nr. 30.
- Szerk.: Dózsa Katalin: *Az áttörés kora. I-II. Bécs és Budapest a historizmus és az avantgárd között (1873-1920)*. Budapesti Történeti Múzeum, Budapest, 2004. - Nr. 1.2.48.
- szerző: Dr. Horváth Hilda: *Iparművészeti kincsek Magyarországon*. Athenaeum Kiadó, Budapest, 2000. - Nr. 46.
- Szerk.: Pataki Judit: *Művészet és Mesterség. CD-ROM*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1999. - üveg 23.
- a kiállítást rendezte: Batári Ferenc, Vadászi Erzsébet: *Historizmus és eklektika. Az európai iparművészet stíluskorszakai*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1992. - Nr. 331. (Varga Vera)

© 2012-2026, Minden jog fenntartva Iparművészeti Múzeum